

AJANKOHTAISTA PERUS- JA IHMISOIKEUKSISTA – IHMISOIKEUSKESKUKSEN KOTIMAAN KATSAUS 5/2016

Ihmisoikeuskeskuksen tämänkertaiseen kotimaan katsaukseen on koottu kansallisia perus- ja ihmisoikeustapahtumia syksyn ajalta.

Ratifiointit, kansainvälinen raportointi ja vierailut

Suomella parannettavaa vihapuheen estämisessä, saamelaisten oikeuksien toteutumisessa ja ruotsin aseman säilyttämisessä

Euroopan neuvoston neuvoo-antava komitea julkaisi raportin kansallisia vähemmistöjä koskevan puiteyleissopimuksen toimeenpanosta Suomessa. Komitean mukaan esimerkiksi saamelaisten kulttuurioikeudet ja romanilasten mahdollisuudet koulunkäyntiin ovat parantuneet, mutta saamelaisten maa- ja vesioikeudet tulisi määritellä valtiollisella tasolla yhdessä saamelaisten kanssa. Suomen tulisi myös varmistaa, että ruotsin kielen asema säilyy näkyvänä osana suomalaista yhteiskuntaa. Lisäksi komitea varoittaa, että voimistuva vihapuhe politiikassa ja sosiaalisessa mediassa vaikuttaa kansallisiin vähemmistöihin. Raporttia käsitellään Euroopan neuvoston ministerikomiteassa alkuvuodesta 2017.

[Komitean raportti](#)

Selvitykset, tutkimukset ja julkaisut

Perus- ja ihmisoikeusindikaattorit konkreettisesti käyttöön vammaisten henkilöiden oikeuksien seurannassa

Miten perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista mittaavia indikaattoreita voidaan kehittää ja miten niitä voidaan hyödyntää Suomen ihmisoikeustilanteen tarkastelussa? Tätä on selvitetty Tampereen yliopiston tutkijaryhmän hankeraportissa. Tutkijaryhmä suosittaa, että ihmisoikeusindikaattorien kehittäminen jatkuisi seuraavaksi hyödyntämällä niitä vammaisten henkilöiden oikeuksien seurannassa. Indikaattorityölle olisi myös osoitettava vastuuviranomainen. Lisäksi indikaattorien pohjalta saatua tietoa tulisi käyttää lainvalmistelutyössä.

[Indikaattoriraportti](#)

Korkein hallinto-oikeus

Perheenyhdistämispäätöksissä huomioitava lapsen etu ja suosittava perhe-elämää

Korkein hallinto-oikeus (KHO) arvioi, toisin kuin Maahanmuuttovirasto ja Itä-Suomen hallinto-oikeus, että oleskelulupaa perhesiteen perusteella hakeneen henkilön toimeentulo oli turvattu eikä siten voitu olettaa, että hän joutuisi turvautumaan toimeentuloetuuteen. Hakijan puolisoilla on Suomessa pysyvä oleskelulupa ja parilla on yhteinen lapsi. Hakijan puolison äiti oli sitoutunut avustamaan perhettä säännöllisesti. Hakijan puolisoilla oli lisäksi omia, tosin vakiintumattomia ansiotuloja ja hän oli osoittanut olevansa aktiivinen työnhakija. KHO korostaa ratkaisussaan, että perheenyhdistämispäätöksiä tehtäessä on huomioitava lapsen edun ensisijaisuus ja suosittava perhe-elämää. Asia palautettiin Maahanmuuttovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

[KHO:n päätös](#)

Ihmisoikeuskeskus

Suomi YK:n ihmisoikeustarkastelussa 2017 – Ihmisoikeuskeskus raportoi ensimmäistä kertaa

Ihmisoikeuskeskus kansallisen ihmisoikeusinstituution edustajana on antanut ensimmäistä kertaa Suomen yleismaailmallista määräaikaistarkastelua (UPR) koskevan raportin. Ihmisoikeuskeskus arvioi raportissaan erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien oikeuksien toteutumista sekä sitä, miten hallitus huomioi perus- ja ihmisoikeudet omassa toiminnassaan. Myönteisenä kehityksenä pidetään esimerkiksi YK:n vammaisia henkilöitä koskevan yleissopimuksen ratifiointia, toisen kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman laatimista

sekä yhdenvertaisuuslainsäädännön uudistusta. Toisaalta monien haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien oikeuksien edistämiseen ja turvaamiseen olisi kiinnitettävä tehokkaammin huomiota sekä lakeja laadittaessa että niitä toimeenpantaessa. Myös alue- ja kuntatason viranomaiset tulisi ottaa kiinteämmin mukaan perus- ja ihmisoikeustyöhön ja heille tulisi tarjota perus- ja ihmisoikeuksia koskevaa koulutusta.

[Ihmisoikeuskeskuksen raportti](#)

Ihmisoikeusvaltuuskunta

Vammaisten ihmisoikeuskomitea aloitti toimintansa

Vammaisten henkilöiden ja heitä edustavien järjestöjen osallistamista ja osallistumista varten ihmisoikeusvaltuuskunnan alaisuuteen on perustettu pysyväksi jaostoksi vammaisten ihmisoikeuskomitea (VIOK). Komitean järjestäytymiskokouksessa puheenjohtajaksi valittiin Kalle Könkkölä ja varapuheenjohtajaksi Elina Akaan-Penttilä. Komiteaa täydennetään vielä vähintään neljällä ihmisoikeusvaltuuskunnan ulkopuolisella asiantuntijalla. Komitean työhön osallistuvat asiantuntijajäseninä myös eduskunnan oikeusasiamiehen ja Ihmisoikeuskeskuksen edustajat.

[Tiedote](#)

Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Ihmiskaupan uhrit saavat oleskelulupia vaihtelevasti

Kansallisena ihmiskaupparaporttina toimivan yhdenvertaisuusvaltuutetun selvityksestä käy ilmi, että ulkomaalaislakia sovelletaan epä johdonmukaisesti ihmiskauppatapauksissa. Selvityksessä tutkittiin, miten nigerialaistaustaisia, seksuaalisesti hyväksikäytettyjä ihmiskaupan uhreja kohdellaan turvapaikka- ja oleskelulupaprosessissa. Selvityksen mukaan ei ole olemassa yhtenäistä linjaa siitä, milloin ihmiskaupan uhrit saavat oleskeluluvan ja milloin eivät. Oleskelulupapäätöksiä ei myöskään perustella riittävästi. Nämä puutteet saattavat johtaa siihen, etteivät viranomaiset tunnista ihmiskaupan uhrin uudelleen uhritumisen riskiä. Ihmiskaupparaporttija suosittelee muun muassa, että Maahanmuuttovirasto laatii ohjeen ihmiskaupan uhrien turvapaikka- ja oleskelulupahakemusten käsittelystä.

[Kansallisen ihmiskaupparaportin tiedote ja selvitys](#)

Yhdenvertaisuusasiain neuvottelukunta asetettiin

Oikeusministeriö on asettanut yhdenvertaisuusvaltuutetun yhteyteen uuden yhdenvertaisuusasioiden neuvottelukunnan. Neuvottelukunnan tehtävät ja kokoonpano ovat aiemmin toiminutta vähemmistöasiain neuvottelukuntaa laajemmat. Yhdenvertaisuusasioiden neuvottelukunta voi käsitellä kaikkia syrjintäperusteita koskevia kysymyksiä. Lisäksi neuvottelukunta toimii syrjinnän ehkäisemisen kannalta keskeisten viranomaisten, järjestöjen ja muiden toimijoiden tiedonvaihdon kanavana.

[Oikeusministeriön tiedote](#)

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta

Kauppakeskus syrji häätapahtuman osallistujaa uskonnon perusteella

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi kauppakeskuksen toimineen syrjivästi, kun se eväsi hakijan osallistumisen kauppakeskuksen järjestämään häätapahtumaan sillä perusteella, että hakijaa ei voitu vihkiä kirkkojärjestyksen nojalla kirkollisesti. Lautakunnan mukaan elinkeinoharjoittaja ei voi vedota jonkin uskonnollisen yhteisön omiin säännöksiin, kun se tarjoaa tavaroita tai palveluita. Vihkiminen olisi voitu toimittaa siviilivihkimisenä.

[Lautakunnan tapausseleste](#)